

Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh lãnh đạo phát triển các khu công nghiệp hiện nay

ThS. HỒ THỊ HỒNG NHUNG

Trường Chính trị Nguyễn Văn Cừ, tỉnh Bắc Ninh; Email: honhungtctbn@gmail.com

Tóm tắt: Bắc Ninh nằm trong vùng kinh tế trọng điểm - tam giác tăng trưởng Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh, thuận lợi về giao thông, kết cấu hạ tầng đồng bộ, hiện đại, chất lượng nguồn nhân lực cao, rất thuận lợi cho phát triển các khu công nghiệp (KCN). Kể từ khi tái lập tỉnh (năm 1997) dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh, Bắc Ninh đã khai thác tốt tiềm năng, phát huy lợi thế, vượt qua thách thức, chủ động tháo gỡ khó khăn nên các KCN đã phát triển mạnh mẽ, đóng góp to lớn vào sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh cũng như của đất nước. Thực tiễn lãnh đạo phát triển các KCN của Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh đã để lại nhiều bài học kinh nghiệm có giá trị.

Từ khóa: Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh, lãnh đạo, phát triển, khu công nghiệp.

1. Chủ trương phát triển các khu công nghiệp

Ngay sau khi tái lập tỉnh (năm 1997), Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh đã xác định rõ Bắc Ninh phải phá phá thế thuần nông, thực hiện lộ trình xây dựng tỉnh công nghiệp theo hướng hiện đại, để thực hiện điều đó thì việc phát triển các KCN được coi là giải pháp hàng đầu. Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh đã có Quyết định số 48/1998/QĐ-VB ngày 06/7/1998 phê duyệt quy hoạch trong đó xác định rõ định hướng phát triển KCN, trong đó xác định: Phát triển các KCN theo hình thức đa dạng, trong mỗi liên hệ hữu cơ KCN tập trung - cụm công nghiệp - làng nghề; đồng thời phát triển cơ sở hạ tầng một cách toàn diện trên cả 3 loại hình giao thông vận tải, đô thị và nông thôn. Ngay sau đó tỉnh đã tập trung triển khai xây dựng KCN Tiên Sơn theo Quyết định số 1129- QĐ/TTg ngày 28/12/1998 của Thủ tướng Chính phủ.

Các quan điểm của Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh về phát triển các KCN tiếp tục được khẳng định trong Nghị quyết 12-NQ/TU ngày 03/02/2000; Nghị quyết 02 - NQ/TU ngày 04/5/2001; Nghị quyết 02 - NQ/TU ngày 29/5/2006; Nghị quyết 04/NQ/TU ngày 25/5/2008; Nghị quyết 08/2007/NQ - HĐND16 ngày 18/7/2007 của Hội đồng nhân dân tỉnh; Nghị quyết 14/2020/NQ - HĐND ngày 11/12/2020; Nghị quyết 208/NQ - HĐND ngày 07/7/2023. Đại hội đại biểu lần thứ XX Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh nhiệm kỳ 2020 - 2025 đã xác định phương hướng phát triển các KCN của tỉnh: □ Phát triển các khu, cụm công nghiệp hiện đại có chiều sâu; tận dụng tối đa làn sóng chuyển

dịch đầu tư nước ngoài mới; hình thành các trung tâm phát triển công nghiệp hỗ trợ, trung tâm nghiên cứu phát triển ứng dụng và chuyển giao; xây dựng khu công nghệ thông tin, cụm công nghiệp liên kết⁽¹⁾.

2. Kết quả đạt được

Đến nay, Bắc Ninh có 16 KCN tập trung được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, tổng diện tích đất quy hoạch 6.397,68 ha; đã có 10 KCN đi vào hoạt động, tỷ lệ lấp đầy trên diện tích thu hồi đạt 91,2%. Các KCN tỉnh Bắc Ninh đã cấp 1.536 dự án đăng ký đầu tư cho nhà đầu tư còn hiệu lực, với tổng vốn đầu tư đạt 254.692 tỷ đồng, trong đó cấp đầu tư cho 21 dự án hạ tầng khu công nghiệp nguồn vốn trong nước là 35.875 tỷ đồng. Bắc Ninh là tỉnh đầu tiên trong cả nước triển khai xây dựng KCN hỗ trợ, gắn KCN và đô thị, hình thành KCN công nghệ cao. Các KCN đã thu hút được nhiều tập đoàn lớn, có danh tiếng trên thế giới đến đầu tư như Canon, Samsung, Orion, Pepsico, ABB, Nokia, Foxconn...

Các KCN đã tạo nên giá trị gia tăng cao về giá trị sản xuất công nghiệp, đóng góp lớn vào giá trị sản xuất công nghiệp toàn tỉnh, góp phần đẩy nhanh quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Tính đến năm 2022 các KCN tỉnh Bắc Ninh đã tạo ra giá trị sản xuất công nghiệp đạt 510.000 tỷ đồng chiếm 85,17% tổng giá trị sản xuất công nghiệp toàn tỉnh. Các KCN là nhân tố quan trọng nâng cao giá trị kim ngạch xuất khẩu của tỉnh, góp phần đưa Bắc Ninh trở thành tỉnh có giá trị xuất siêu, tham gia hội nhập kinh tế quốc tế. Năm

2022, giá trị xuất khẩu của các KCN ước đạt 37 tỷ USD, giá trị nhập khẩu đạt 25,5 tỷ USD.

Các KCN đã góp phần quan trọng trong giải quyết việc làm, đào tạo nguồn nhân lực, nâng cao thu nhập, đời sống và trình độ của người lao động, đồng thời tạo việc làm với thu nhập ổn định, góp phần thúc đẩy sự phát triển của các loại hình dịch vụ trên địa bàn tỉnh, đặc biệt là địa bàn lân cận các KCN. Nếu năm 2003 các KCN mới giải quyết việc làm cho 2.931 lao động, trong đó chủ yếu là lao động địa phương, đến hết năm 2022, các KCN tỉnh đã sử dụng 314.644 lao động, trong đó lao động địa phương chiếm 27,82%. Các KCN góp phần tăng thu ngân sách địa phương, nếu năm 2005, các KCN nộp ngân sách 51 tỷ đồng thì đến năm 2022 các KCN tỉnh Bắc Ninh nộp ngân sách ước đạt 12.500 tỷ đồng. Đồng thời sự phát triển của các KCN thúc đẩy sự phát triển của các loại hình dịch vụ phục vụ sản xuất công nghiệp như tín dụng, ngân hàng, bưu chính viễn thông, điện lực, dịch vụ Logistic và các loại hình dịch vụ kinh doanh khác góp phần nâng cao đời sống cho dân cư xung quanh các KCN⁽²⁾.

Tuy nhiên, các KCN vẫn còn bộc lộ những hạn chế. Chất lượng công tác quy hoạch KCN và triển khai thực hiện quy hoạch đã được phê duyệt chưa đáp ứng kịp yêu cầu phát triển, chưa tính tới yếu tố liên kết ngành và vùng. Hạ tầng xã hội, hạ tầng kỹ thuật bên ngoài hàng rào KCN chưa được đầu tư xây dựng đồng bộ, chưa theo kịp sự phát triển của các KCN, dẫn đến tình trạng ùn tắc, quá tải về giao thông tại một số KCN; thiếu nhà ở công nhân và các công trình an sinh xã hội phục vụ đời sống người lao động trong KCN, các thiết chế văn hóa chưa được chú trọng đầu tư như nhà trẻ, trường học, bệnh viện,... Công tác bồi thường giải phóng mặt bằng còn gặp nhiều khó khăn. Các chủ đầu tư KCN chưa thực sự chú trọng tới cơ cấu ngành nghề, công nghệ, môi trường. Công tác bảo vệ môi trường KCN vẫn còn bất cập, một số chủ doanh nghiệp chưa quan tâm đến bảo vệ môi trường. Công tác đào tạo, cung cấp nguồn nhân lực có đủ trình độ cho các nhà đầu tư trong các KCN nhìn chung chưa đáp ứng được yêu cầu.

3. Bài học kinh nghiệm

Một là, phát huy vai trò của cấp ủy, chính quyền và cả hệ thống chính trị, tạo sự đồng thuận của nhân dân, huy động sức mạnh của mọi thành phần kinh tế

tham gia phát triển KCN. Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh nhất quán xác định xây dựng các KCN là nhiệm vụ trọng tâm trong phát triển kinh tế, đồng thời là nhiệm vụ của mọi cấp, mọi ngành, của các doanh nghiệp thuộc mọi thành phần kinh tế. Tỉnh ủy, UBND tỉnh Bắc Ninh đã bám sát quan điểm, chủ trương về phát triển KCN của Đảng, vận dụng sáng tạo vào phát triển KCN trong tỉnh, xây dựng cơ chế thông thoáng để thu hút các nhà đầu tư; huy động các nguồn lực thuộc mọi thành phần kinh tế, khai thác có hiệu quả các tiềm năng và lợi thế để tiếp tục đẩy mạnh phát triển các KCN; thường xuyên sâu sát, quan tâm, kịp thời giải quyết những khó khăn, vướng mắc cho các doanh nghiệp.

Quá trình lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng phát triển KCN, Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh đã thực sự phát huy được sức mạnh tổng hợp của các lực lượng trong xây dựng các KCN. Tỉnh đã phát huy tốt vai trò, trách nhiệm của cả hệ thống chính trị trong thực hiện các biện pháp liên quan đến phát triển KCN, tạo sự đồng thuận trong toàn thể nhân dân, nhất là những nơi bị thu hồi đất.

Hai là, không ngừng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu của các KCN. Tỉnh ủy, UBND tỉnh Bắc Ninh đã lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng đội ngũ công nhân đáp ứng nhu cầu lao động của các KCN, khuyến khích thu hút lực lượng lao động có tay nghề đã qua đào tạo từ khắp các tỉnh trong cả nước. Đồng thời luôn quan tâm chỉ đạo đầu tư nâng cấp theo hướng hiện đại hóa và chuyên môn hóa các cơ sở đào tạo trên địa bàn; đa dạng hóa và mở rộng các hình thức trong đào tạo nguồn nhân lực, gắn kết chặt chẽ giữa cơ sở đào tạo với doanh nghiệp, từng bước thực hiện đào tạo theo yêu cầu và địa chỉ. Qua đó chất lượng nguồn nhân lực của tỉnh cao hơn mức trung bình cả nước, hiện tỷ lệ lao động qua đào tạo chuyên môn kỹ thuật của Bắc Ninh là 45,01%. Bên cạnh đó, tỉnh luôn quan tâm đến công tác giải quyết việc làm, trung bình mỗi năm giải quyết việc làm cho từ 2,5 đến 3 vạn lao động.

Ba là, phát triển kết cấu hạ tầng kỹ thuật các KCN đồng bộ, hiện đại đáp ứng yêu cầu phát triển các KCN. Trong những năm qua Tỉnh ủy, UBND tỉnh Bắc Ninh chỉ đạo thu hút các nhà đầu tư, thành lập các công ty trong nước và công ty liên doanh với nước ngoài thực hiện chức năng đầu tư xây dựng, kinh doanh kết cấu hạ tầng KCN. Để phát triển các

KCN, Tỉnh ủy, UBND tỉnh Bắc Ninh chỉ đạo xây dựng, cải tạo, nâng cấp các tuyến đường giao thông, ưu tiên những tuyến đường phục vụ cho KCN. Tỉnh ủy, UBND tỉnh Bắc Ninh đã chỉ đạo xây dựng các trạm điện, trạm cấp nước sạch, hệ thống thoát nước mặt, nước thải. Các dịch vụ khác để phục vụ cho KCN cũng đã hình thành và hoạt động như: dịch vụ ngân hàng, dịch vụ bưu chính viễn thông, dịch vụ hải quan và vận tải container. Bắc Ninh đã đầu tư xây dựng hạ tầng các KCN hiện đại và đồng bộ, cảnh quan xanh - sạch - đẹp, gắn với quy hoạch khi đô thị, khu dân cư, dịch vụ; hình thành và kết nối đô thị công nghiệp, khu đào tạo, nghiên cứu, xây dựng thương hiệu các KCN đáp ứng được yêu cầu của các doanh nghiệp kể cả với những doanh nghiệp nước ngoài vốn rất khó tính. Hiện nay Bắc Ninh đứng thứ 4 toàn quốc được doanh nghiệp đánh giá cao về cơ sở hạ tầng khi lựa chọn đầu tư.

Bốn là, thường xuyên mở rộng quan hệ đối ngoại, tăng cường xúc tiến thu hút đầu tư nước ngoài vào các KCN. Tỉnh ủy, UBND tỉnh Bắc Ninh thường xuyên chỉ đạo công tác vận động, xúc tiến đầu tư bằng nhiều hình thức hợp lý. Trong những năm qua Tỉnh ủy, UBND tỉnh Bắc Ninh đã phối hợp với các bộ, ngành Trung ương tổ chức nhiều hội nghị xúc tiến đầu tư ở các thành phố lớn trong nước và ở nước ngoài. Lãnh đạo tỉnh đã tăng cường các cuộc tiếp xúc với các tập đoàn đa quốc gia để kêu gọi đầu tư, đồng thời bằng những cơ chế ưu đãi tỉnh đã thu hút được nhiều dự án nước ngoài trong đó có các tập đoàn danh tiếng trên thế giới đến đầu tư. Trong từng giai đoạn, tỉnh đã có những giải pháp chỉ đạo linh hoạt phù hợp với thực tiễn và xu hướng phát triển. Nếu như ở giai đoạn đầu Bắc Ninh [trai thăm dò] thu hút đầu tư, thì hiện đã thu hút chọn lọc theo hướng ưu tiên các dự án công nghệ cao, thân thiện với môi trường, tạo ra giá trị gia tăng cao, có đóng góp lớn vào ngân sách Nhà nước. Tỉnh đã nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước đối với các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài, có cơ chế quản lý nhà nước minh bạch, ổn định tạo tâm lý an toàn cho các nhà đầu tư đồng thời cũng kiên quyết thu hồi giấy phép của các dự án đầu tư không thiết thực, chậm tiến độ, gây ô nhiễm môi trường... Do vậy, những năm gần đây tỉnh vẫn thu hút được nhiều dự án đầu tư nước ngoài, đồng thời các doanh nghiệp tiếp tục tăng vốn mở rộng đầu tư.

Hết năm 2022, các KCN của tỉnh đã thu hút 1747 dự án FDI với tổng vốn đầu tư là 22,4 tỷ USD.

Năm là, không ngừng xây dựng môi trường đầu tư thông thoáng, hấp dẫn thu hút các dự án để phát triển KCN. Trong những năm qua Tỉnh ủy, UBND tỉnh Bắc Ninh đặc biệt quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo công tác cải cách hành chính trong xây dựng, quản lý các KCN, cải thiện môi trường kinh doanh, thu hút đầu tư nước ngoài và đầu tư nội địa, tạo động lực cho phát triển kinh tế, đây được coi là một giải pháp mang tính đột phá. Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh tập trung chỉ đạo công tác cải cách hành chính, thực hiện tốt cơ chế [một cửa, tại chỗ], [một cửa liên thông hiện đại] để giải quyết nhanh chóng, thuận tiện, giảm phiền hà, tạo niềm tin cho nhà đầu tư, giúp các doanh nghiệp sản xuất kinh doanh có hiệu quả. Lãnh đạo tỉnh và các ban ngành đã phát huy tính chủ động, sáng tạo, thực hiện chủ trương hướng mạnh về doanh nghiệp, luôn cam kết tạo điều kiện tối đa cho các nhà đầu tư.

Những năm qua Tỉnh ủy Bắc Ninh xác định thu hút đầu tư theo chủ trương [2 ít, 3 cao, 4 sẵn sàng]. Trong đó, [2 ít] là ít sử dụng đất với diện tích lớn, ít sử dụng nhiều lao động; [3 cao] chính là thu hút các dự án có suất vốn đầu tư cao, hiệu quả kinh tế cao và hàm lượng công nghệ cao; về [4 sẵn sàng] đó là sẵn sàng về mặt bằng, sẵn sàng về nguồn nhân lực, sẵn sàng cải cách và sẵn sàng hỗ trợ cộng đồng doanh nghiệp triển khai dự án đầu tư. Chính vì thế chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) của Bắc Ninh nhiều năm liền đứng ở thứ hạng cao trong cả nước và khu vực đồng bằng sông Hồng.

Với những kết quả đã đạt được và từ những bài học kinh nghiệm trong công tác lãnh đạo phát triển các KCN của Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh, trong thời gian tới các KCN tỉnh nhất định sẽ tiếp tục phát triển mạnh mẽ góp phần quan trọng vào thực hiện thắng lợi mục tiêu đến năm 2025 Bắc Ninh trở thành tỉnh công nghiệp hiện đại và trở thành thành phố trực thuộc Trung ương vào những năm 2020 mà Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XX đã đề ra./

(1) Tỉnh ủy Bắc Ninh, Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Bắc Ninh lần thứ XX, nhiệm kỳ 2020 - 2025, Bắc Ninh, 10/2020, tr.110.

2 Ban Quản lý các KCN tỉnh Bắc Ninh, Tổng kết thực hiện nhiệm vụ năm 2022 và triển khai nhiệm vụ năm 2023.